

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร

พ.ศ. 2497

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497

เป็นปีที่ 9 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารเสียใหม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า 'พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497'

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พุทธศักราช 2479

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

(1) วินัยอายุ ถ้าเกิดพุทธศักราชใดให้ถือว่ามิอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์เมื่อสิ้นพุทธศักราชที่เกิดนั้น ส่วนการนับอายุต่อไปให้นับแต่เฉพาะปีที่สิ้นพุทธศักราชแล้ว ถ้าไม่ปรากฏปีเกิดให้นายอำเภอท้องที่เป็นผู้กำหนด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง⁽¹⁾

(2) 'ทหารกองเกิน' หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 หรือผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 18 แล้ว'

(3) 'ทหารกองประจำการ' หมายความว่า ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการ และได้เข้ารับราชการในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลด

(4) 'ทหารกองหนุนประเภทที่ 1' หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองประจำการ โดยรับราชการในกองประจำการจนครบกำหนด หรือทหารกองเกินซึ่งสำเร็จการศึกษาทหารตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร และได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นกองหนุนตามพระราชบัญญัตินี้

(5) 'ทหารกองหนุนประเภทที่ 2' หมายความว่า ทหารที่ปลดจากกองเกินตามมาตรา 39 หรือปลดจากกองประจำการตามมาตรา 40

(6) 'พ้นราชการทหารประเภทที่ 1' หมายความว่า ทหารซึ่งถูกปลดโดยที่ได้รับราชการในชั้นต่าง ๆ จนครบกำหนด หรือโดยที่พิการทุพพลภาพหรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ในระหว่างรับราชการตามพระราชบัญญัตินี้

(7) 'พื้นราชการทหารประเภทที่ 2' หมายความว่า ทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ที่มีอายุสี่สิบหกปีบริบูรณ์แล้วหรือทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ซึ่งพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคอันไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ในระหว่างรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ หรือนายทหารสัญญาบัตรที่ถูกปลดโดยถูกถอดหรือออกจากยศ

(8) 'ทหารประจำการ' หมายความว่า ทหารซึ่งรับราชการตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดซึ่งไม่ใช่ทหารกองประจำการ⁽²⁾

'(9) 'อำเภอ' หมายความว่า รวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

(10) 'ที่ว่าการอำเภอ' หมายความว่า การกิ่งอำเภอด้วย

(11) 'นายอำเภอ' หมายความว่า ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย⁽¹⁾

'มาตรา 5 บุคคลซึ่งต้องลงบัญชีทหารกองเกิน ให้ลงบัญชีที่อำเภอดังต่อไปนี้

(1) บุคคลซึ่งบิดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้วมารดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครอง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนา แล้วแต่กรณี

(2) บุคคลซึ่งเกิดนอกสมรสและบิดามีได้จดทะเบียนรับรองบุตร หรือถ้ามารดาถึงแก่กรรมแล้วมีผู้ปกครองให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่มารดาหรือผู้ปกครองมีภูมิลำเนา แล้วแต่กรณี

(3) บุคคลนอกจากที่กล่าวใน (1) และ (2) หรือบุคคลที่ไม่อาจลงบัญชีทหารกองเกินตาม (1) หรือ (2) ได้ไม่ว่าด้วยกรณีใดก็ตาม ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนา ถ้าบุคคลนั้นไม่ปรากฏภูมิลำเนา ก็ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ที่พบตัวบุคคลนั้น

เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วให้ถือว่าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภอที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกิน ภูมิลำเนาทหารให้มีได้เพียงแห่งเดียว'

มาตรา 6 การเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นตำรวจกองประจำการ ตลอดถึงการยกเว้นและการปลดตำรวจซึ่งอยู่ในกองประจำการ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการเรียกและการตรวจเลือกคนเข้าเป็นทหารกองประจำการ การยกเว้นและการปลดทหาร

การเรียกคนเข้ากองประจำการเป็นตำรวจ ให้กระทรวงมหาดไทยทำได้โดยตกลงกับกระทรวงกลาโหม

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 7 ชายที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย มีหน้าที่รับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน

มาตรา 8 การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการ ให้กระทำด้วยวิธีเรียกมาตรวจเลือก หรือจะรับเข้าเป็นทหารกองประจำการ โดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้

ถ้ามีความจำเป็น การรับบุคคลเข้าเป็นทหารกองประจำการจะไม่กระทำในบางท้องที่ก็ได้⁽²⁾

มาตรา 9 ทหารกองเกินซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการและเมื่อต้องเข้ากองประจำการจะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการมีกำหนดสองปี ส่วนผู้ซึ่งมีคุณวุฒิพิเศษหรือเมื่อมีกรณีพิเศษ จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปีตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้ แต่สำหรับผู้ซึ่งมีคุณวุฒิพิเศษนั้น จะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ

วันเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ให้นับแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการ ในกรณีที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการแล้ว แต่ยังไม่ขึ้นทะเบียนกองประจำการให้ไม่ได้ในวันที่ทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น จะขึ้นทะเบียนกองประจำการภายหลังจากวันเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ และให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนการประจำการตั้งแต่วันที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ เมื่ออยู่ในกองประจำการจนครบกำหนดแล้วให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 1 ดังนี้

กองหนุนชั้นที่ 1 เจ็ดปี

กองหนุนชั้นที่ 2 สิบปี

กองหนุนชั้นที่ 3 หกปี

ตามลำดับชั้น ไปจนปลดพ้นราชการทหารประเภทที่ 1

บุคคลซึ่งสำเร็จการศึกษาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาทหารและมีลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปี หรือให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 1 โดยมีต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่จะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก หรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ หรือต่อหน่วยที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการ แล้วแต่กรณี ส่วนที่จะให้อยู่ในกองหนุนชั้นใดและเป็นเวลาเท่าใดนั้น ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลดทหารกองเกินที่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามวรรคสอง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดออกหนังสือสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดเป็นทหารกองหนุนไว้เป็นหลักฐาน หากหนังสือสำคัญชำรุดหรือเสียหายให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับหนังสือสำคัญใหม่ โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา 10 นักเรียนทหาร เมื่อมีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์ให้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ถ้าต้องออกจากนักเรียนในขณะที่อยู่ในกองประจำการยังไม่ครบกำหนด ให้ส่งตัวไปรับราชการในกรมกองทหารจนกว่าจะครบกำหนด

มาตรา 11 การรับราชการทหารประจำการ การแบ่งประเภทและการปลดทหารประจำการ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหม

ทหารประจำการนั้น ถ้ายังมีได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการ ก็ต้องขึ้นทะเบียนกองประจำการ และรับราชการในกอง

ประการจําการจนครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กระทรวงกลาโหมจะสั่งปลดเป็นทหารประเภทอื่น⁽¹⁾

มาตรา 12 บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดประสงค์จะไปอยู่ต่างท้องที่ในอำเภอเดียวกันหรือต่างอำเภอเป็นการชั่วคราวเกินสามสิบวัน ให้แจ้งก่อนนายอำเภอท้องที่ที่คนเข้ามาอยู่ และให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวนและออกใบรับให้ แล้วแจ้งให้นายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารทราบ

ถ้าบุคคลตามวรรคหนึ่งประสงค์จะย้ายภูมิลำเนาทหาร ให้แจ้งก่อนนายอำเภอท้องที่ที่คนเข้ามาอยู่นั้นให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งทำการสอบสวนเมื่อพิจารณาเห็นว่าผู้ขอย้ายได้มาตั้งทำมาหาเลี้ยงชีพเป็นประจำหรือมีที่อยู่เป็นหลักฐานและไม่ประสงค์จะหลีกเลี่ยงการรับราชการทหาร ก็ให้แจ้งไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารเดิมทราบ เมื่อได้รับตอบยืนยันเป็นการถูกต้องจึงให้รับแจ้งการย้ายภูมิลำเนาทหารของบุคคลนั้นและออกใบรับให้ แล้วให้นายอำเภอที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดของตนทราบ

การแจ้งย้ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาอยู่ในท้องที่⁽²⁾

มาตรา 12 ทวิ บุคคลซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 หรือทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัวหรือสกุลให้ผู้นั้นนำหลักฐานไปแจ้งก่อนนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต ให้นายอำเภอออกใบรับให้และแก้ไขสำคัญและบัญชีให้ถูกต้อง ในกรณีหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญที่จังหวัดเป็นผู้ออก ให้ส่งผู้ว่าราชการจังหวัดและสัสดีจังหวัดจัดการแก้ไข

หมวด 2

การยกเว้น

มาตรา 13 บุคคลดังต่อไปนี้ ยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ คือ

- (1) พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์⁽¹⁾
- (2) คนพิการทุพพลภาพ ซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้⁽²⁾
- (3) บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง⁽³⁾

มาตรา 14 บุคคลดังต่อไปนี้ เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ คือ

- (1) พระภิกษุ สามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนซึ่งเป็นนักธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

(2) นักวิทยาศาสตร์อื่นซึ่งมีหน้าที่ประจำในกิจของศาสนาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกไปสำคัญให้ไว้

(3) บุคคลที่ตั้งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

(4) นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

(5) ครูซึ่งประจำทำการสอนหนังสือหรือวิชาการต่างๆ ที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกไปสำคัญให้ไว้

(6) นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

(7) นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

(8) บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ

(9) บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกครั้งเดียวตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหลายครั้งรวมกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไปหรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน

การไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติและการออกไปสำคัญตาม (2) และ (5) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง⁽⁴⁾

มาตรา 15 บุคคลซึ่งพ้นจากฐานะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 13 (1) มาตรา 14 (1) (2) (3) (5) (6) หรือ (7) มาตรา 27 (2) หรือมาตรา 29 (3) ให้แจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอท้องที่ที่ตนอยู่หรือทำการประจำ ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากฐานะเช่นนั้น และให้นายอำเภอออกไปรับให้ ถ้าผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ในท้องที่อำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้รับแจ้งแจ้งต่อไปยังนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารของผู้นั้น⁽⁵⁾

หมวด 3

การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ

มาตรา 16 บรรดาชายซึ่งมีสัญชาติไทย เมื่อมีอายุย่างเข้าสิบแปดปีในพุทธศักราชใด ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้น

ผู้ใดไม่สามารถไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทนให้นายอำเภอสอบสวน เมื่อเห็นว่าถูกต้อง ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ ถ้าไม่มีผู้มาแจ้งแทน ให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงข้อจีนไม่มาลงบัญชีทหารกองเกิน

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา นี้ ให้นายอำเภอออกไปสำคัญหรือไปรับให้ผู้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน หากไปสำคัญชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา นี้แล้ว ให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ของพุทธศักราช

ถัดไป

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง'

มาตรา 17 ในเดือนกันยายนทุกปี ให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ผู้ที่มีอายุถึงเขตที่จะต้องลงบัญชีทหารกองเกินไปลงบัญชีทหารกองเกินตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย⁽¹⁾

มาตรา 18 บุคคลซึ่งยังมีได้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอพร้อมกับคนชั้นปีเดียวกันเพราะเหตุใด ๆ ก็ดี ถ้าอายุยังไม่ถึงสี่สิบหกปีบริบูรณ์ ให้ปฏิบัติทำนองเดียวกับมาตรา 16 ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สามารที่จะปฏิบัติได้ แต่จะให้ผู้อื่นแจ้งแทนไม่ได้ ถ้านายอำเภอจะเรียกตัวลงบัญชีทหารกองเกิน ก็ยอมทำได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว

เมื่อได้รับการลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ไว้เป็นหลักฐาน หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหายให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ผู้ซึ่งได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ แล้วให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันลงบัญชีทหารกองเกิน แต่ถ้ามีอายุครบกำหนดปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ตามมาตรา 39 เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ทันที

การลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง'

มาตรา 19 เมื่อจำเป็น นายอำเภอมีอำนาจประกาศเรียกบุคคลที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ที่อำเภอตามมาตรา 16 หรือมาตรา 18 แล้วไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ได้ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศ

ประกาศเช่นว่านี้ ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอส่งประกาศให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย

ผู้ใดไม่สามารถจะไปลงบัญชีทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและพอจะเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงชัดเจน

เมื่อได้รับการขอลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา ๑๖ ให้นายอำเภอออกใบสำคัญหรือใบรับให้ผู้ขอลงบัญชีทหารกองเกินไว้เป็นหลักฐาน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากใบสำคัญชำรุดหรือสูญหายให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อขอรับใบสำคัญใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา 20 บุคคลตามมาตรา 13 (1) และ (3) ให้ยกเว้นไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน⁽¹⁾

มาตรา 21 บุคคลดังต่อไปนี้ไม่ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอตามมาตรา 16 มาตรา 18 หรือมาตรา 19 คือ

(1) สามเณรเปรียญ

(2) ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมหรือคุมขังของเจ้าพนักงาน
แต่ให้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง'

หมวด 4 การเรียกคนเข้ากองประจำการ

มาตรา 22 บุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเรียกมาตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการนั้น คือ ผู้ที่เป็นทหาร
กองเกิน

มาตรา 23 การที่จะเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการเมื่อใด อายุได้บ้าง และกี่ครั้งนั้น ให้เป็นไป
ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง⁽²⁾

มาตรา 24 การเรียกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการนั้น ให้นายอำเภอออกหมายเรียกทหาร
กองเกินซึ่งลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามมาตรา 16 มาตรา 18 และมาตรา 19 มาตรวจเลือก ทั้งนี้ให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง⁽³⁾

มาตรา 25 ทหารกองเกินเมื่อมีอายุย่างเข้าสี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชใดต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอ
ท้องที่ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายในพุทธศักราชนั้น

ทหารกองเกินที่พ้นจากฐานะการยกเว้นตามมาตรา 14 (3) หรือการผ่อนผันตามมาตรา 27 (2) และมาตรา 29 (3) ใน
พุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกหรือเพื่อจำหน่ายบัญชีเรียกทหารกองเกิน ตามแต่กรณีที่อำเภอท้องที่
ซึ่งเป็นภูมิลำเนาทหารของตน ภายในพุทธศักราชนั้น

ผู้ใดไม่สามารถจะไปรับหมายเรียกด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะ และพอจะเชื่อถือได้ไปรับ
หมายเรียกแทน ถ้าไม่มีผู้แทนให้ถือว่าผู้นั้นหลีกเลี่ยงจัดขึ้น'

มาตรา 26 ในเดือนตุลาคมทุกปี ให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้าสี่สิบเอ็ดปีใน
พุทธศักราชนั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 25

ประกาศเช่นว่านี้ให้นายอำเภอปิดไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอและ ณ ที่เปิดเผยตามชุมชนในท้องที่นั้น กับให้นายอำเภอ
ส่งประกาศให้กำนัน

ผู้ใหญ่วินิจฉัยเพื่อนำไปแจ้งให้ราษฎรในท้องที่ของตนทราบด้วย⁽⁴⁾

มาตรา 27 ทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกตามกำหนดหมายนั้น โดย
นำใบสำคัญทหารกองเกิน บัตรประจำตัวประชาชนและประกาศนียบัตรหรือหลักฐานการศึกษามาแสดงด้วย ถ้าไม่มา
หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่ว่าอยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ ให้ถือว่าทหารกองเกินนั้นหลีกเลี่ยงจัด

ขึ้นไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเว้นแต่

(1) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง

(2) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(3) ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการหรือโรงงานอื่นใด ในระหว่างที่มีการรับหรือการสงคราม อันเป็นอุปสรรคในการรับหรือการสงครามและอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม

(4) บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม

(5) เกิดสาเหตุสุดวิสัย

(6) ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น

(7) ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก

กรณีตาม (1) (2) (3) หรือ (4) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย'

หมวด 5⁽¹⁾

การตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ

มาตรา 28 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดผู้ดำรงตำแหน่งเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้บัญชาการกองพล เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกและคณะกรรมการชั้นสูง⁽²⁾

มาตรา 28 ทวิ ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา 28 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจเลือก ขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด เพื่อทำการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารประจำการ โดยให้ประกอบด้วยนายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศไม่ต่ำกว่าพันโทหนึ่งคน เป็นประธานกรรมการ นายทหารสัญญาบัตรซึ่งมียศหรือเทียบเท่าไม่สูงกว่าประธานกรรมการไม่เกินสองคน สัสดีจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน ซึ่งมีได้ประจำอยู่ในท้องที่จังหวัดที่ตรวจเลือกนั้น และนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบันชั้น 1 สาขาเวชกรรม หนึ่งคนหรือหลายคน เป็นกรรมการ ถ้าไม่อาจแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะดังกล่าวเป็นกรรมการได้ ก็ให้แต่งตั้งผู้อื่นเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบันชั้น 1 สาขาเวชกรรม แทน

หน้าที่ของกรรมการตรวจเลือก และวิธีการตรวจเลือกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง'

มาตรา 28 ตรี ให้ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดตามมาตรา 28 แต่งตั้งคณะกรรมการชั้นสูงขึ้นในท้องที่แต่ละจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทนหนึ่งคน เป็นประธานคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่สัสดีซึ่ง

ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าสี่สี่จังหวัดหนึ่งคนและข้าราชการอื่นซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนกหรือเทียบเท่า
อีกหนึ่งคน เป็นกรรมการ

กรรมการชั้นสูงต้องไม่เป็นบุคคลคนเดียวกับกรรมการตรวจเลือก

คณะกรรมการชั้นสูงมีอำนาจพิจารณาตัดสินกรณีที่มีคำร้องตามมาตรา 31 หรือกรณีที่มีข้อขัดแย้งระหว่างกรรมการ
ตรวจเลือกซึ่งทำคำสั่งทำคำชี้แจงเสนอขึ้นมา

คำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูงให้เป็นที่สุด

มาตรา 28 จัตวา ให้นายอำเภอท้องที่ที่มีการตรวจเลือกมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) จัดสถานที่ทำการตรวจเลือก
- (2) จัดเจ้าหน้าที่และเอกสารเกี่ยวกับการตรวจเลือกเพื่อให้คณะกรรมการตรวจเลือกตรวจสอบได้ในวันตรวจเลือก
- (3) จัดคนซึ่งมาตรวจเลือกให้รวมอยู่เป็นตำบลเพื่อฟังเรียกชื่อ
- (4) สอบสวนบุคคลซึ่งร้องขอในเหตุผลต่าง ๆ แล้วมอบเรื่องให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณา
- (5) ตรวจทานและบันทึกบัญชีเรียกของอำเภอตามผลการตรวจเลือก
- (6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 29 เมื่อได้คัดคนที่ยกเว้นด้วยเหตุต่าง ๆ ออกแล้วถ้ามีจำนวนทหารกองเกินที่จ้ะรับราชการเป็นทหารกอง
ประจำการได้มากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อนผันแก่ประเภทบุคคล ดังต่อไปนี้

(1) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบิดาหรือมารดาซึ่งไร้ความสามารถหรือพิการทุพพลภาพ หรือชราจนหาเลี้ยงชีพ
ไม่ได้และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู แต่ถ้ามีบุตรหลายคนจะต้องเข้ากองประจำการพร้อมกัน คงผ่อนผันให้คนเดียวตามแต่บิดา
หรือมารดาจะเลือก ถ้าบิดาหรือมารดาไม่สามารถจะเลือกได้ก็ให้คณะกรรมการตรวจเลือกพิจารณาผ่อนผันให้หนึ่งคน

(2) บุคคลที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงบุตรซึ่งมารดาตายหรือไร้ความสามารถ หรือพิการทุพพลภาพ และบุคคลที่
จำเป็นต้องหาเลี้ยงพี่หรือน้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมแต่บิดาหรือมารดาซึ่งบิดามารดาตาย ทั้งนี้เมื่อบุตรหรือพี่หรือ
น้องนั้นหาเลี้ยงชีพไม่ได้ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดู

(3) บุคคลที่อยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้อ้างสิทธิตาม (1) หรือ (2) แห่งมาตรานี้ ต้องร้อง
ขอผ่อนผันต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนวันตรวจเลือกเข้ากองประจำการไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีพิเศษซึ่ง
ไม่ใช่ความผิดของผู้ร้อง และผู้ร้องต้องร้องต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกตามมาตรา 30 อีกครั้งหนึ่ง
นายอำเภอต้องสอบสวนหลักฐานไว้เสียก่อนวันตรวจเลือกเพื่อคณะกรรมการตรวจเลือกจะได้ตัดสินได้ทันที การขอ
ผ่อนผันตาม (3) ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ถ้าไม่สามารถจะผ่อนผันพร้อมกันทั้งสามประเภทได้ เพราะจะทำให้คนไม่พอจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ให้ผ่อน
ผันคนประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 รวมกันก่อน ถ้าคนยังเหลือจึงผ่อนผันคนประเภทที่ 3 ถ้าจำนวนคนในประเภทใด
จะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมดต้องให้คนประเภทนั้นจับสลาก

มาตรา 30 ถ้าผู้ที่ถูกเรียกมาตรวจเลือกเห็นว่า ตนควรจะได้รับยกเว้นหรือผ่อนผัน ต้องนำหลักฐานมาแสดงต่อ
คณะกรรมการตรวจเลือกก่อนจับสลาก หรือก่อนกำหนดให้เข้ากองประจำการ ในกรณีที่ไม่มีกรจับสลาก มิฉะนั้นให้

ถือว่าหมดสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นหรือผ่อนผัน

มาตรา 31 ในการตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการนั้น ถ้าผู้ที่ต้องเข้ากองประจำการเห็นว่า คณะกรรมการตรวจเลือกตัดสินไม่ถูกต้องหรือไม่ยุติธรรม ก็ให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชั้นสูงได้ แต่ให้ส่งผู้นั้นเข้ากองประจำการก่อนจนกว่าจะได้รับคำตัดสินของคณะกรรมการชั้นสูง⁽¹⁾

มาตรา 32 ถ้าปรากฏว่าทหารกองเกินซึ่งมีอายุเกินยี่สิบเอ็ดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ในปีที่จะเข้ารับราชการทหารกองประจำการไปทำมาหาเลี้ยงชีพในท้องที่อำเภออื่น และนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหารได้ส่งหมายเรียกไปยังนายอำเภอท้องที่ที่ผู้นั้นไปอยู่มอบแทนให้ เมื่อได้รับหมายเรียกแล้ว แต่ไม่สามารถจะไปตามหมายนั้นได้ เพราะไม่มีค่าพาหนะหรือจะไปไม่ทัน ผู้นั้นต้องรีบชี้แจงต่อนายอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ เมื่อนายอำเภอท้องที่นั้นสอบสวนได้ความจริงก็ให้เข้ารับการตรวจเลือกพร้อมกับคนในอำเภอท้องที่ที่ไปอยู่ แต่ถ้าไม่สามารถส่งเข้ารับการตรวจเลือกในอำเภอท้องที่นั้นได้ก็ให้นายอำเภอรีบจัดส่งผู้นั้นไปรับการตรวจเลือกยังอำเภอท้องที่ที่ใกล้เคียงตามที่เห็นสมควร

ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่ที่ออกหมายเรียก

มาตรา 33 ทหารกองเกินที่หลีกเลี่ยงจัดขึ้นตามมาตรา 27 ถ้าไม่ขัดต่อการเป็นทหารกองประจำการ ก็ให้ส่งผู้นั้นเข้ารับราชการทหารกองประจำการในปีนั้นหรือปีถัดไปโดยไม่ให้จับสลาก'

มาตรา 34 ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการผู้ใด จะต้องเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้นายอำเภอท้องที่ที่รับเข้าตรวจเลือกเป็นผู้กำหนด และให้นายอำเภอออกหมายนัดเพื่อให้ทหารกองเกินผู้นั้นมา ณ ที่อำเภอท้องที่ตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว เพื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ถ้าทหารกองเกินผู้นั้นไม่มาตามนัดให้ถือว่าหลีกเลี่ยงจัดขึ้น

มาตรา 35 ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ เมื่อเริ่มเข้ารับราชการทหารกองประจำการเมื่อใด ให้รับขึ้นทะเบียนกองประจำการโดยไม่ชักช้า

ทหารกองประจำการต้องรับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหารตามที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะกำหนดให้⁽²⁾

มาตรา 36 ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนมีหน้าที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมและในการระดมพล

กระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดให้ทำการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อมตามที่เห็นสมควร ส่วนการระดมพลให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การเรียกเข้ารับราชการทหารตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงกลาโหมเป็นผู้จัดเตรียมและอำนวยความสะดวก และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการเรียกและส่งทหารเข้ารับราชการตามความประสงค์ของกระทรวงกลาโหม

การผ่อนผันไม่ต้องเรียกหรือไม่ต้องเข้ารับราชการทหารตามมาตรา นี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง'

มาตรา 37 ทหารกองเกินและทหารกองหนุนที่ถูกเรียกเข้ารับราชการตามมาตรา 36 และทหารประจำการ ต้องอยู่ในวินัยทหารเหมือนทหารกองประจำการ

หมวด 6

การปลด

มาตรา 38 การปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นที่ 1 นั้น ถ้ากระทรวงกลาโหมเห็นว่ามิเหตุจำเป็นจะเลื่อนกำหนดเวลาปลดไป ก็ให้สั่งเลื่อนไปได้ตามความจำเป็น⁽¹⁾*[2]

มาตรา 39 ทหารกองเกินเมื่อมีอายุครบกำหนดปลดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ตามลำดับ คือ อายุสามสิบปีบริบูรณ์ เป็น ทหารกองหนุนชั้นที่ 2 อายุสี่สิบปีบริบูรณ์ เป็น ทหารกองหนุนชั้นที่ 3 อายุสี่สิบหกปีบริบูรณ์ เป็น พันราชการทหารประเภทที่ 2'

มาตรา 40 ทหารกองประจำการ ถ้าต้องจำขังหรือจำคุกครั้งเดียวหรือหลายครั้ง เมื่อมีกำหนดวันที่จะต้องทัณฑ์หรือต้องโทษรวมได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก็ดี หรือทหารกองประจำการผู้ใดซึ่งกระทรวงกลาโหมเห็นว่าจะทำให้เสื่อมเสียแก่ราชการทหารด้วยประการใด ๆ ก็ดี จะปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ก็ได้

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกใบสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดนี้ไว้เป็นหลักฐาน

ใบสำคัญนี้ หากชำรุดหรือสูญหาย ให้ผู้ถือแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อรับใหม่โดยเสียค่าธรรมเนียมฉบับละหนึ่งบาท แต่ถ้าการชำรุดหรือสูญหายนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา 41 ทหารกองประจำการ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุนซึ่งยังไม่ครบกำหนดปลดพันราชการทหาร ถ้าพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้ปลดพันราชการทหารประเภทที่ 1 หรือที่ 2 แล้วแต่กรณี

ถ้าเป็นนายทหารสัญญาบัตรถูกถอดหรือออกจากยศ ก็ให้ปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ 2

ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมด้วยสัสดีจังหวัดออกหนังสือสำคัญหรือใบสำคัญให้แก่ทหารตามประเภทที่ถูกปลดไว้เป็นหลักฐาน

หมวด 7⁽²⁾

บทกำหนดโทษ

มาตรา 42 หนังสือซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้ไว้แก่บุคคลใด ถ้าชำรุดหรือสูญหายแล้ว บุคคลนั้นไม่แจ้งด้วยตนเองต่อ

นายอำเภอท้องที่ เพื่อรับใหม่ตามความในมาตรา 9 มาตรา 16 มาตรา 18 มาตรา 19 หรือมาตรา 40ภายในกำหนดสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่สามารรถแจ้งได้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสิบสองบาท⁽³⁾

มาตรา 43 ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 12 มาตรา 12 ทวิ หรือมาตรา 15 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บุคคลใดได้ลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16 แล้ว แต่ยังไม่เป็นทหารกองเกิน ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 12 หรือมาตรา 12 ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 44 บุคคลใดไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 16หรือมาตรา 18 หรือไม่มาลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ตามมาตรา 19 หรือไม่ยอมลงบัญชีทหารกองเกินตามมาตรา 21 หรือไม่มารับหมายเรียกที่อำเภอตามมาตรา 25 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าก่อนที่เจ้าหน้าที่ยกเรื่องขึ้นพิจารณาความผิด บุคคลนั้นได้มาขอลงบัญชีทหารกองเกิน หรือขอลงบัญชีทหารกองเกินใหม่ หรือมาขอรับหมายเรียกที่อำเภอด้วยตนเอง หรือให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแทนตนแล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 45 บุคคลใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการตามหมายเรียกของนายอำเภอ หรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือก หรือไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ หรือหลีกเลี่ยง หรือขัดขืนด้วยประการใด ๆ เพื่อจะไม่ให้เข้ารับราชการทหารกองประจำการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือบุคคลใดเข้ารับราชการทหารกองประจำการแทนผู้อื่น หรือเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยสัญญาว่าจะช่วยเหลือผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี⁽¹⁾

มาตรา 46 ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดลองความพร้อม หรือในการระดมพลตามมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสี่ปี

มาตรา 47 ทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนไม่เข้ารับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบตามมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 48 บุคคลใดทำร้ายร่างกายตนเอง หรือให้ผู้อื่นทำเพื่อจะให้พ้นจากการรับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไปจนถึงแปดปี

ผู้สมรู้เป็นใจในการทำร้ายร่างกายเพื่อความมุ่งหมายดังกล่าวนี้มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงสี่ปี

มาตรา 49 บุคคลใดใช้อุบายหลอกลวงให้เจ้าหน้าที่หลงเชื่อโดยเจตนาหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการเข้ารับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้จนเป็นผลสำเร็จ หรือขู่งเสียมสอนจนเกิดความผิดตามมาตรา นี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี

หมวด 8

บทเฉพาะกาล

มาตรา 50 ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้

- การลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นอันใช้ได้
- หมายเรียกคนเข้ารับราชการ ในกองประจำการ ซึ่งได้ออกไว้ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ เป็นอันใช้ได้ เว้นแต่บุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ต้องปฏิบัติตามหมายเรียกนั้น
- ผู้ที่ยังอยู่ในกองประจำการตามพระราชบัญญัติเดิมต้องรับราชการทหารต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดปลด
- ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 หรือชั้นที่ 3 ตามพระราชบัญญัติเดิม ต้องอยู่ในกองหนุนชั้นนั้น ๆ ต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้
- ผู้ที่ถูกปลดพ้นราชการทหารตามพระราชบัญญัติเดิม ให้เป็นอันพ้นตลอดไป
- ผู้ที่เป็นทหารกองเกินอยู่ตามพระราชบัญญัติเดิม ให้เป็นทหารกองเกินตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 9

การรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา 51 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงร่วมกันเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การจัดกองทัพประจำการตามแผนการทหารปัจจุบันทำให้วิธีการเรียกบุคคลเข้ารับราชการทหารในกองประจำการต้องเปลี่ยนแปลงตามไปเป็นอันมาก จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารเสียใหม่ เพื่อให้เป็นการเหมาะสมบทเฉพาะกาล

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2498

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากสถานการณ์ในขณะนี้มีความจำเป็นที่จะต้องให้ชายที่มีสัญชาติไทยได้เข้ารับราชการทหารเพื่อป้องกันประเทศชาติ โดยเปลี่ยนแปลงประเภทบุคคลที่ควรยกเว้นให้

น้อยลง จึงจำเป็นต้องแก้ไขพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นดังกล่าวแล้ว

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2507

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกระทรวงกลาโหมได้รวมโรงเรียนเตรียมทหารทั้ง 3 กองทัพเข้าเป็นโรงเรียนเดียวกัน เรียกว่าโรงเรียนเตรียมทหาร และได้มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้ยุบเลิกภาค เป็นเหตุให้ผู้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการตรวจเลือกเปลี่ยนแปลงไป กับเห็นควรยกเว้นการเรียกเข้ากองประจำการ ในยามปกติแก่นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ และนักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคมด้วย จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารให้สอดคล้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 226

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า สมควรให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการกองประจำการและสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารให้เหมาะสมยิ่งขึ้น หัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 300

โดยที่คณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่า เพื่อที่จะป้องกันการทุจริตในการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ากองประจำการ และสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารให้เหมาะสมยิ่งขึ้น หัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องด้วยบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารบางมาตรายังไม่เหมาะสมสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น
เชิงอรรถ